

Abonamente: 1 Lună: 10 Lei sau 4 Ruble. 3 Luni: 26 Lei sau 12 Ruble.

ROMANIA NOUA

PLATA PENTRU BEGLAME după INVOLALA REDACTIE, Bulevardul No. 39

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. CRISTINA GHEORGHE

Începe în fiecare zi de lucru Sus conducerea unui comitet ales din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Presă Basarabiei

Fără de atenuări presa basarabie ar fi bine să pătrundă în Basarabia orice presă românească...

Așa scrie în tiparurile sale dela Iași, unul din pretențioșii „reformatori” ai Basarabiei. E o datorie elementară pentru orice om de conștiință și cu simțul răspunderii morale...

Cunoscătorii faptelor ce se petrec de o vreme încoace în Basarabia, au zălită prilej să se încredințeze din contactul sufletesc cu moldovenii, că mahnirea care plutește în atmosfera de aici nu isvorește din teama agitațiilor externe...

A mai aduce acum și presa de scandal, care în inconștientia ei a creat și a propagat acest sistem, înseamnă o greșală de stat.

Basarabia de sigur are nevoie de presă românească, dar nu de aceea care astăzi își desvelește din nou păcatele în aerul trist al Iașilor.

Un sentiment dureros te cuprinde ascultând părerile câtorva fruntași moldoveni, relativ la aceea parte a gazetăriei românești, pe care au avut prilejul s'o cunoască în călătoriile lor mai nouă peste Prut.

Nu d-nule, îmi spunea unul din ei cu multă amărăciune, nu presa aceasta ne trebuie nouă. Ea este otrăvă care ne ar aduce cele mai mari rele.

Ar fi o grozavă desamăgire pentru noi să vedem acum că țara-mamă ne oferă o presă nu numai inferioară, dar cu desăvârșire greșită în concepția ei de factor al vieții obștești.

Basarabia trebuie cucerită sufletește. Intunerecul adânc care ne-a apăsât timp așa de lung, a împiedecat formarea unei culturi, chemată să dea poporului nostru conștiința unității de neam.

Această operă nu se poate îndeplini prin o presă care pornind din nenorocita concepție de partid, se degradează la spectacole politice și atitudini morale desgustătoare.

Educația Basarabiei trebuie să plece din însuflețirea unor caractere, cari își dau seama că presa nu e o tribună de prostituție, ci un amvon sfânt de unde se coboară asupra mulțimii lu-

SEHILODUL

Lui: R. O. Mania

Pe câmpul luptelor din Răsărit, Când lumările toate încetară. A mai rămas un biet erou din țară, Rănit, de frați de arme părăsiți.

Și patru cioclii crunși au năvălit De tot ce-avu pe ei îl despoziară, Pe margine de groapă l aruncară — Și-atunci din leșin mortul s'a trezită:

Ah! urați voi de viu să mă îngropați, Ori nu știți că sufletul îmi bate În locul meu vedea-v'asă că intrați!

A zis — și cioclii s'au cutremurat... De-atunci eroul schilodit se stăte Și blestemă cumplit, nerădăbunat.

C. R. M.

CRONICA BISERICESCA

Din viața bisericii Basarabene

Comisiunea pentru convocarea soborului bisericesc la 6 Aprilie a. c. a delegat o comisie la I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei Pimen și la prim-ministru dl. Marghiloman, ca să înștiințeze cum va fi starea bisericii Basarabene în viitor.

S'a săvârșit aceea ce cu mult înfocare și răbdare am așteptat noi toți moldovenii Basarabiei în curs de 100 de ani și mai bine. În ziua de 27 Martie 1916, România a primit la sânul ei pe cea fică, care înainte de 100 de ani i-a fost răpită cu puterea.

De atunci și până acum ochii trîști ai mamei iubite au urmărit cu bună vedere viața acestei fiice. Credem și nădăjduim că îndeplinirea unirei politice va aduce binele și fericirea nu numai fraților de sânge, moldovenilor, ci și tuturor cari cu voia Providenței se găsesec locuitori ai patriei Basarabia iar astăzi cetățeni ai României.

Deci, după rezultatele acestei anchete ar dori să învețe românește în toate cele 5 școli secundare de băieți ale Chișinăului 66 de elevi din cei peste 300 ce frecventează aceste școli.

Acuma după ce ne-a scos oarecare liniște, ar trebui să privim adânc în jurul nostru, ca să cunoaștem bine împrejurările, în care ne-a aruncat istoria și cum „să ne croim o altă soartă” astfel ca să nu ne mai poată arunca viitorul în altă parte, poate chiar afară din istorie.

Prin delegații trimiși, noi membrii comisiunii pentru convocarea Soborului, avem onoarea a aduce la cunoștința I. P. S. V. că înarpați cu cele mai bune idei și speranțe cu toții vom continua lucrările noastre cât de intensiv.

Și atunci și până acum ochii trîști ai mamei iubite au urmărit cu bună vedere viața acestei fiice. Credem și nădăjduim că îndeplinirea unirei politice va aduce binele și fericirea nu numai fraților de sânge, moldovenilor, ci și tuturor cari cu voia Providenței se găsesec locuitori ai patriei Basarabia iar astăzi cetățeni ai României.

Stând la vorbă cu I. P. S. Mitropolit Pimen și cu prim-ministru dl. Marghiloman, am înțeles că avem voie a ne organiza viața bisericească cum putem și cum vom mai bine. De la lucrările comisiunii pentru convocarea soborului — spre organizarea, vieții bisericești ortodoxe basarabene se așteaptă și reînvierea bisericii Române, care e mult încrețită cu politica. Tagma duhovnicescă în România stărnă prea mult de fețele politice, ceea-ce o împiedică să-și îndeplinească datoria ei înaltă.

T. N. Pădurariu membru în sfatul parohial

CURSORILE DE ADULȚI DIN ORHEI

Începând de la 12 Martie, a. c., s'au început cursuri de limbă românească (scrie cetăț. și istorie națională) cu soldații reg. 2 Moldovenesc din Orhei.

La 18 Martie s'au început cursuri regulate și cu ofițerii moldoveni, iar la 28 Martie cu funcționarii și apoi cu publicul și elevii liceelor din Orhei.

În total 541 persoane. Urmează regulat peste 400 auditori. Li se predă: Scrierul, cetilul, gramatica română, istoria și geografia României, aritmetica și li se fac lecturi din autorii români.

Orheștii arată mare dragoste și interes pentru aceste cursuri și au făcut frumoase progrese. Aceasta le face deosebită cinste.

Asfel în Orhei scriu și cetese românește peste 700 persoane. Trebuie neapărat să se pule bazele unei biblioteci cu cărți românești în Orhei.

Cursuri de adulți de acest soi trebuie să se înființeze de urgență și negreșit și la reședințele de voloste care ar vrea să le urmeze. În Volostea Sus-leu, d. nli Popescu N. și Stănescu Traian, învațătoari români au și deschis cursuri de adulți.

Un învățător.

mină adevărului și căldura curățeniei morale. Iată semnificația superioară pe care înțelegem s'o dăm noi presei în Basarabia. Numai în aceste atribuții putem îngădui crearea organelor de publicitate pe pamântul nostru virginal.

E deci un interes de Stat, ca Basarabia să aibă o presă curată.

Așa mi-a vorbit fruntașul moldovan.

În conștiința lui curată tremura toată credința unui popor răvnitor de dreptate și de ocrotire.

Îoată gândirea lui reflecta noiele acului idealism înălțator, care trăiește viu în inimile moldovenilor.

L'am ascultat cu iubire și-am însemnat aici adevărurile lui, măcar în nădejdea, că ele vor determina pe cei chemați să înalțare o tendință păgubitoare pentru viața sufletescă și națională a Românilor din Basarabia.

M. S. Regele despre studenții basarabeni

D-l Dr. N. Leon, rectorul Universității din Iași, a fost primit Sâmbătă în audiența de M. S. Regele. Audiența a ținut mai bine de o oră. Suveranul s'a interesat îndesocbi de studenții basarabeni, exprimându-și dorința de a-i vedea pe toți adunați la Universitatea din Iași, unde să poată primi o serioasă educație națională și o cultură științifică înaltă.

Cat a plaradu Rusia în razzo!

Agencia „Reuter” din Petrograd da următoarele cifre, cari socotese pierderile Rusiei în urma păcii de la Brest-Litovsk:

780.000 km. părații teritoriu cu o populație de 32 la sută, adică 56 milioane locuitori, 21530 km. drum de fier, adică o treime din toate rețelele de căi ferate ale Rusiei, 75 la sută fier, 89 la sută mine de carbuni, 268 fabrici de zahar, 918 fabrici de manufactură, 574 fabrici bere, 135 manufacturi de carton, 94 laboratorii chimice, 615 fabrici hârtie, 1953 fabrici metalurgice.

Toate acestea aduceau venit anual Rusiei 245.238.000 ruble, iar suma scula prin 1890 esteri.

Sevasiopoli ocupat

Ziarul „Odeschi Telegraf” în ediție specială ca data de 14 Aprilie anunța: Sevastopol a fost ocupat de către armata ucraină-germană. O parte din flota Marii Negre s'a retras spre Caucaz, iar o parte a cazut în mâinile Germanilor. Capătând maximaliștii ajutor însemnat dela Moscova, lupta generală a început.

Generalul Corniloff înaintează spre Rostov cu o armată puternică și bine organizată.

Rezultatele unei anchete

Anarhia, de care a fost cuprinsă Basarabia, și care o amenința cu peirea, n'a cruțat nici școala, în care a stricat toată rânduiala, născută din spirital acesta de anarhie și ca o reminiscență de rusificare putem privi „ancheta” pe care ministrul Instrucțiunii publice a făcut-o în școlile secundare din Chișinău, pentru a începe „naționalizarea” învățământului.

La Școala reală numărul elevilor e 253, unul n'a răspuns. După naționalitate elevii acestei școli sunt Velicoruși 82 (32%), Moldoveni 48 (19%), Ucraini 43 (17-8%), Ovrei 45, alte naționalități 34, (ovrei și cetiați 31,2%). După limba, în care părinții ar dori să învețe copiii lor, avem 240 (94,8%) în cea rusă 5 (2%) în cea moldovenească, 4 (1,6%) cea ucraineană, 3 (0,8%) în cea ovrască, 1 (0,2%) în alta limbă.

Gimnaziul I de băieți. Totalul 414; 23 n'au răspuns. După naționalități: 124 Velicoruși, Moldoveni 70, Ovrei 85, Ucraineni 60, alții 51.

Din aceștia ar dori să învețe 360 (91,4%) în limba rusă, 15 (4%) în limba moldovenească, 7 (1,9%) în cea ovrască, 6 (1,8%) în cea ucraineană, 3 (0,9%) în alte limbi.

Gimnaziul II de băieți. Totalul elevilor 298.

După naționalități: 105 Velicoruși, 105 Ov ei, 54 Moldoveni, alții 34. După limba în care ar dori să învețe: 271 (91%) rusește, 9 (3%) moldovenește, 15 (5%) ovrăște și 3 (1%) în alte limbi.

Gimnaziul III de băieți. Totalul elevilor 252.

După naționalități 75 (29,76%) Velicoruși, 75 (29,76%) Moldoveni, 50 (19,84%) alții. După limba, în care ar dori să învețe: 216 (86%) rusește, 27 (10%) moldovenește, 9 (50%) ucrainește.

Gimnaziul IV de băieți. S'a primit răspuns dela 182 elevi. După limba, în care ar dori să învețe se împart: 160 (84%) rusește, 10 (5,2%) Moldovenește, 5 (2,6%) ucrainește și 3 în alte limbi.

DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE

Acuma după ce ne-a scos oarecare liniște, ar trebui să privim adânc în jurul nostru, ca să cunoaștem bine împrejurările, în care ne-a aruncat istoria și cum „să ne croim o altă soartă” astfel ca să nu ne mai poată arunca viitorul în altă parte, poate chiar afară din istorie.

Se știe că omul dacă se deprinde cu nevoia, apoi une ori crede că altfel ni l nu se mai poate trăi, iar când scapă de ea, apoi uită altă dată toate suferințele îndurate.

Tocmai așa poate să se întâmple cu noi, fiindcă așa i Româniul. Înainte de războiu când graul nostru se vindea cu câte 70 cop. pudul nimenea n'ar fi crezut că azi nu vom putea cumpăra pâinea nici cu 70 cop. funtul! Dar ce ne mai facem cu imbrăcămintea, lumina, locuința și alte multe obiecte de prima necesitate?

Am aruncat aici numai câteva din chestiile care stau la ordinea zilei care ne arată cât de departe am ajuns și cât de mare pas trebuie să facem până la o viață mai bună decât aceea care am dus'o până la războiu.

De aceea credem că până atuncea nimenia nu va pune legile fundamentale pentru viața viitoare și nu va realiza reformele, dela care atârna viitorul neamului, ci fiecare Românie dator să se gândească la nevoile vieții de azi și să-și înscrie în cugetnumele aceloră, pe care-i crede vrednici pentru organizarea unei vieți nouă.

Acеșii aleși ai Basarabiei împreună cu aleșii fraților noștri de peste Prut vor așeza temelia vieții de mâine, când se vor aduna la un loc și vor putea cunoaște cu toții nevoile țării.

C. Popescu

Deschiderea navigației pe Nistru

Condițiunile navigației

După o serie de sfaturi între autoritățile noastre și cele ucrainiene și după înmormose stăruințe a ofițerilor de marină dela Corpul 6 de armată din Basarabia, cu începere de Vineri 20 Aprilie navigația pe Nistru este liberă pentru cele 16 vapoare românești.

Asupra condițiilor, în care se va face această navigație suntem în măsură a da mai la vale instrucțiunile Comandamentului armatei, cari urmează a se publica.

Proprietarii vaselor, cari voese să facă transporturi de călători și mărfuri pe Nistru, sunt rugați a adresa corpului 6 de armată din Chișinău sau garnizoanei Bender, o cerere, în care să se arate numele și specia vasului ce pun în circulație, numele căpitanului sau patronului și data aproximativă când vasul va începe călătoria.

Corpul 6 armată sau garnizoana Bender, va libera la aceste cereri permisiile provizorii de navigație, pe care căpitanii sau patronii trebuie să le aibă în păstrare și să le prezinte la cererea posturilor de pază a frontierei.

Vaselor nu pot să se oprească și să încarce sau să descarce mărfuri și călători decât în următoarele puncte:

Soroca, Vadul Roscov, Rezina, Lalova, Coșerata, Vornîța, Bender, Ciobruși, Olanșți și Acher-man.

Se aduce la cunoștința generală că este interzis orice export de marfă pe malul stâng al râului; nu se vor admite la încărcare pe malul drept decât mărfuri destinate a se descarca în punctele statorite pe acest mal.

Călătorii cari circulă între aceste puncte, sau între puncte de pe ambele părți, trebuie să aibă actele de legitimație cerute de șefii de puncte; nu se dă voie să se urce ori să se coboare nici unui călător, fără acte de legitimație în regulă.

Mărfurile încărcate în punctele arătate se vor înscrie în manifestul ce se va procura la șeful punctului.

Orice marfă încărcată fără a fi trecut în manifest, se va considera ca dobândită prin furt. — Șefii de puncte vor opri vasele, cari nu vor avea permisul de navigație și manifestul în regulă, ridicându-le drapelul de a naviga.

Spre a se ocoti oprirea pentru control a vaselor, ce au permisul provizoriu și manifestul în regulă, ele vor arboră un asemenea drapel fără a avea aceste două acte, vor fi oprite și li se va lua drapelul de a naviga.

Vaselor cari se vor constata că au arborat un asemenea drapel fără a avea aceste două acte, vor fi oprite și li se va lua drapelul de a naviga.

Proprietarii agenților, sau Căpitanii, vor lua cunoștință la orice punct de pază sau la Comandamentul Corpului 6 de armată, de instrucțiunile ce au de urmat pe viitor, căutând a-și întregi actele de bord până în ziua de 15-28 Mai. Dela această dată, valabilitatea permisiilor provizorii de navigație încetează și nu se va permite navigație decât vaselor ce vor avea actele de bord în regulă.

Acestate fiind condițiunile în cari se va face navigația pe Nistru, suntem încredințați, că cele 16 vase, cari pot duce după ele peste 80 șleperi, transportându-se câteva sute de mii de puduri, vor aduce un serviciu real comerțului și economiei Basarabiei.

O linie navigabilă dela nordul Basarabiei, dela Hotin, până la Acherman, la Marea Neagră, bine organizată, nu poate fi decât o binefacere pentru Basarabia, care în măsura produselor și activității sale comerciale și mai ales economice, nu are destule mijloace de comunicație.

V. C.

Dela universitatea populară

16 Aprilie 1918

D. prof. Munteanu-Rânnic: Istoria culturii românești

Șim că odată cu romanizarea s'a făcut și încreșterea neamului nostru. Creștinismul a propășit încet-încet. Părinții preiei români se sfințeau la episcopii de pe malul Dunării, cari atârnuu de patriarhia Ohridei și de cătra vlahicii de schit. În data ce Români așează domnia, deci se constituie într'un stat neafărat de simte lipsa unui cap al bisericii. De alfel pe atunci și în țările vecine, la Bulgari de ex. nu vedem domn lângă care să nu fie și un mitropolit. Tot astfel în Bizanț unde alături de împărat domnia patriarhului. Căci pe lângă reafirmarea bisericească domniile mai aveau lipsă de mitropolii și pentru a fi uniși.

Șim în ce împrejurări grele s'a întemeiat domnia în Moldova. Organizarea bisericii întâmpină mari greutăți în urma amestecului patriarhilor de Ohrida și Constantinopol cu și al Ungurilor și Polonilor catolici, până ce lui Alexandru cel Bun îi reușese să întărească la 1401 pe Iosif Mușat, episcopul de Cetatea Albă mitropolit al Sucevei. Odată cu el se aduc și moaștele Sfântului Ion cel Nou. Marele domn așează și o Episcopie la Roman și ridică câteva mănăstiri între cari și Bistrița în care a fost înmormântat.

Și în țara românească organizarea bisericii s'a făcut odată cu cea politică. Nicolae Alexandru, fiul primului descăleător al Țării și cel ce așează la 1359 pe Vlădica Iachint dela Vicina ca mitropolit al Ungro Vlahiei și exarh al plaiurilor. Iar urmașii sau, Vlaicu, întemeiază a doua mitropolie în părțile Severinului. Domniile următorii înfrumusețază țara cu mănăstiri și biserici. Astfel Mircea cel Bătrân ridică mănăstirea Cozia în care a fost apoi înmormântat.

D. prof. Dr. Iancu Nistor: Istoria Basarabiei

După ce vorbește despre Ștefan cel mare în genere, se ocupă mai pe larg de Basarabia pe timpul celui mai mare domn al Moldovei. El poate fi numit întregitorul hotarelor Basarabiei, pentru așezarea cărora poartă toate războaiele sale.

Când se urcă pe tron găsește Hotinul în mâna Polonilor, iar Chilia în cea a Muntenilor și a Ungurilor. În data începe expedițiile de liberare. Reucerește Hotinul, la Chilia însă este respins în anul 1462 și primește și o rană la picior, căci aparatorul cetății și marele strateg Joan Hamade. El nu desparează însă și la 1465 pe când Tepeș luptă contra Turcilor, și că Chilia și oia. Pentru apararea și ducă o serie de războaie. Astfel la 1467 bate pe Malțag Corvinul care năvălise în țara iar la 1475 pe turci în marea bătălie de la Racova. În anul următor însă Mohamed al doilea, conducând însuși talmoasa oștre, bate pe Ștefan la Valea Albă și nimicște toată vechia boerime a Moldovei. În curând soarta se întoarce contra turcilor și ei se retrag. La 1484 află că Chilia și pe apă și pe uscat, ei o cuceresc. Nu peste mult cade și Cetatea Albă și Turcii le prefac în jale. Pierderea lor e pentru Ștefan o lovitură foarte grea. Pentru a le recuceri el se închină Polonilor, dar când vede că acestia își bat joc de el, întoarce armele împotriva lor, batându-i câmpii.

Ca să înlocuiască pierderea Cetății Albe și Chiliai, el întărește Soroca și Ohelul cari cetăți sunt încă așa de departe de valoarea economică a forturilor pierdute și Ștefan se stinge nemângăiat că nu le-a putut păstra urmașilor. De atunci ele au fost tot sub stăpânire străină și abia azi se atipesc la vechiul pământ din care au fost rupte.

J. C. M.

Prigoniri?

Ziarul „Evreiscia Mili” (Gândurile evreiești) din Odesa, publică un articol intitulat. „Nu putem tăcea, în care protestează împotriva inchișiunilor prigoniri ce le-ar îndura populația evreiască din Basarabia, jertită barbariei și pradăciunilor ocupatorilor republice libere, cari varsă sângele nevinovat al minorităților neapărate” etc. În general ziarul evreiesc din Odesa așa întârește situația de înfiorătoare pentru populația neromânească din Basarabia, încât cititorii cari n'au putința să se încredințeze de adevăr, pot de fapt să ramână nedumeriți. Recomandăm cetățenilor evrei de aici, cari trăesc în cea mai perfectă siguranță și-și văd de treburi neturbate, să-și informeze gazetele dela Odesa asupra adevăratei situații. Stăpânirea nouă românească e de sigur mai bună decât țarismul pogromurilor.

Bibliografie

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare la librăria „România Nouă” din Chișinău: *Analele statistice și economice* No. 2 și 3 din frumoasa revistă dela Iași care se ocupă cu chestiuni economice și financiare de mare însemnătate pentru poporul nostru. Numărul următor va fi închinat Basarabiei. *Recomandăm* cu toată căldura fraților basarabieni această revistă, din care pot culege învățături bune cu privire la reforma agrară.

Un cuib de dușmani

Mănăstirea Căprioana

Mănăstirea Căprioana a fost odinoară scaun de credință românească, de care se cutremurau l'fete din prejurul țării românești. Numai când auziau de numele Căprioanei se cutremurau, știind că acolo se află Ștefan, domnitorul român.

Multe duioase amintiri sunt în lăcașul lui Ștefan cel Mare și sfânt, până în ziua de azi, pentru neamul românesc, dar lăcașul a fost nenorocit ca și țara românească. În vremele acelea părinții români, cari locuiau în stăpânii acolo, cu bunătațe lor cea sfântă și fără de nici o răutate, au prins a primi în mănăstire Bulgari, cari violențeau au apucat stăpânirea și în loc să trăiască ca frații cu Români, au prins a-i strămuta.

Mult au pățimit Pomâni și dela acest neam, care necințat sapă gropi. Iată a început și războiul lumii și acei cari veniă goi ca degetul, au plecat din Căprioana cu punga bătută și cu multă visterie mănăstirească, dobândită din sudoare românească.

Au plecat cruzii și în locul lor, tot la stăpânire, au venit alții cruzi, fii deoi lui Rasputin, cari stau azi într'o societate de propagandă contra neamului românesc, trimiți agenți pe la sate și samăna vrahă cu uneltiri viclene.

Când oastea vitează dela Măreștii încă n'apucase a intra în satul Căprioana și încă nu zăria lăcașul lui Ștefan cel Mare, părinții aceștia cu duh necurat au turburat satul și au ridicat frați spre frați.

Nu apucase a intra nici un oștăș în mănăstire, când stăruit cu ai săi a și trimis soli la Chișinău, cerând bolșevicilor ajutor și spunând că Români pradă și jăfuesc.

De atunci începeat fac propagandă vrahășă Statului Țării și oștirii românești; fac zapise și adună iscălituri contra unirii și stăpânirii.

Acum se cade ca stăpânirea românească să ia grabnice măsuri împotriva lor; altminteri sminteală mare este...

Teodor Jireghie.

Viața la Petrograd

O persoană, care a venit dela Petrograd la Odesa în 29 zile, spune că în Capitala Rusiei viața e plină de mizerii. Pâine nu se găsește aproape de loc, iar ceace se găsește se vinde cu 20 lei 400 grame. Pe o lăună un om are voi să mânânce numai un ou. — Carne de cal pe două numai la o copă. Iar festivalul populației poate cumpăra numai cu cartela pentru 8 lei 400 grame. Un fund de zahăr (400 gr.) 36 lei. — Cartofii 4 lei funtul. — Toate liniile de comunicație sunt întrerupte astfel că nu se pot aduce alimente.

La Petrograd ofițerii și studenții vând pe străzi gazete și țigări.

La „Librăria România Nouă” se găsesc de vânzare aceste cărți:

- Abecedural moldovenesc de Archimandrit Gure.
- Carte de Religie (Logea lui Dumnezeu) de Pr. N. M. Vlad.
- Cântecule Neamului de V. Harca.
- Carti de Aritmetică pentru clasa II, III și IV de J. V. Paja.
- Cântecule Moldovenești pentru clasele I, II, III și IV primară de N. Oancea.
- 21 coruri pentru cor mixt, voci egale și voci barbașii de E. Mezzetti.
- Liturgia în 2 voci de D. Ionescu.
- Poezii de B. I. Iancu și de M. Gane.
- Poezii de V. Voiculescu.
- " " " D. Petrino.
- " " " Traian Demetrescu.
- " " " Sorlicu.
- Fabulo de A. Donici.
- " " G. M. Alexandrescu.
- " " " Asachi.
- Revista Școlii Moldovenești.
- Harta Basarabiei de Traian Georgescu.
- Revista și jurnalul românesc.
- Sărbătoarea Basarabiei.
- Desteptarea Moldovenilor de peste Nistru de O. Ghibu.
- Preparatorul Absolvenților și absolventelor școlii primare de V. Munteanu și O. Zahare.
- Depozit de hârtie albă de scris.

Cei ce doresc să cunoască mai de aproape stările școlare de până acum din Basarabia, să cetească revista Școala Moldovenească, din care a ieșit nu de mult Nr. 5-8. De vânzare la Librăria România Nouă cu prețul de 1 rublă 50.

Telegrama învățătorii Dorohoiene

DI. Cădere, delegatul tehnic al învățământului în Basarabia ne-a dat spre publicare următoarea telegramă primită de D-sa:

Cu prilejul unirii Basarabiei cu Patria mamă, învățătorimea din Jud. Dorohoiu, îndreaptă inima și gândul către D-voastră și frații colegi trecuți peste Prud și, pe lângă felicitările pentru opera săvârșită până acum, vă urează noroc și spor la muncă pentru luminarea neamului românesc, care astfel va deveni puternic și fericit în hotarele sale firești.

În numele învățătorii Dorohoiene D. Romanescu, insitator și reviz. școl. Cal. Istrate, învățator.

ȘTIRILE ZILEI

Calendar național. Azi e pomnirea moșii lui Petru cel Mare Domnul Moldovei, vrednic urmaș al lui Ștefan cel Mare. Petru Rareș a fost un iscusit diplomat și un meșter de războie. Firea lui aprinsă de planuri mari, l'a făcut să nu știe de odihnă. Adormind pe Turci cu făgădueli își arunca oastea vitează când în Polonia când în Transilvania, spre a le cuceri. De atâtea ori a străbătut văile Ard-alului strobind oștile împărătești în vestita luptă dela Feldioara, sau prima înclinarea Săcuilor. Prin aceleasi locuri și-a purtat steagurile biruitorului și oștirea României în 1916, reamintindu-ne gloria voevodilor Ștefan și Rareș, cari își întinșeseră stăpânirea până la Ciceu și Cetatea de bală din inima Ardealului.

Așa se leagă trecutul cu prezentul luminând drepturi istorice cari pot fi înabușite, dar nu pot fi șterse din conștiința unui popor luptător. Și din îndemnul ei sfinte se închină speranța izbăvirii.

Prizonierii basarabeni. Mai mulți români din Basarabia ne roagă să aducem la cunoștința guvernului, să se intereseze și de soarta prizonierilor basarabeni, la tratativele din București. Este o rugămintă dreaptă, căci noi cetățeni și soldați ai României de fapt am fost uitați în captivitate.

Vacanta „Școlii Țării”. — Începând dela 14 Martie a „Școlii Țării” s'a hotărât ca parlamentul Basarabiei să ia o vacanță de 48 zile, adică până în ziua de 2 Mai a. e.

Dela orteliantul basarabeian Aduce vite noastre multumiri D-ului Dr. Alistar pentru bunăvoiața ce a avut, dărînd 50 perechi haine pentru copiii orfanii al acestor orfelani.

Președintele Preotul T. Petrovici.

Arta a soarei Marioara Ventura. D-soara Marioara Ventura a jucat alaltieri în Iași, marele său succes „Dama cu Camelii”, cu concursul d-ilor Balandra și Manolescu Așteptăm nerăbătoři reprezentanțiile anunțate la Chișinău!

Germanii în Iași. Comandara germană în Iași se va instala în localul care a fost ocupat de Marele Stat Major p. s., din strada Sfințiiilor.

Zahărul peste Prud. Prețul zahărului în România s'a fixat la 370 lei kgr. Fab. ică de zahăr dela Rîpicieni este în stare să satisfacă nevoile întregii populațiuni.

Ajutoaro pentru ucraineni. Ministrul de externe ucrainean a trimis consiliului de miniștri un proiect în care cere 100.000 ruble pentru ajutoarea ucrainenilor cari trăesc în afără de granițele țării. Dar de Români de peste Nistru cine se îngrijește?

Vechimea gazelor înecătoare. Gazete astixante mai înainte de Germani, le-au cunoscut și le-au întrebuițat. Chinezii. Și Leonardo da Vinci, marele artist al Renașterii recomanda un fel de gaze de întrebuințat pentru gonirea Turcilor.

ANUNȚ

Părinții cari au copii de liceu pregătiți pentru examene pe cale particulară, sunt rugați să-i anunțe la redacția noastră. Întru cât numărul lor se va ridica la 20, comisia de examinare vine la Chișinău. Alfel elevii vor fi siliți să meargă la Iași, lucru împreună cu cheltuieli mari, de care ar putea fi scutiți, când comisia Ministerului de instrucție s'ar forma aici în Chișinău.

Cele din urmă știri

Luptele din Apus

Paris 15 Aprilie. În cursul zilei mii oștiri de infanterie Luptele de artilerie s'au menținut violente la sud de Somme și pe cele două părți ale râului Avre.

Bombardament violent în regiunea Laffaux și pe frontul pădurei Camieres Chambrettes.

Pe restul frontului z liniștită.

Prada de război dela Helsingfors

Prada de război făcută de Germani în acțiunea de eliberare a Finlandei și mai ales la ocuparea orașului Helsingfors — ajunge la suma de 150 milioane ruble. Acțiunea de eliberare urmează înainte.

Nomii la Petrograd

După o telegramă din Chiev. Petrogradul ar fi fost ocupat de Nomii acum câteva zile. Dânsii au hotărât să-i schimbă numele iarăș în acel de St. Petersburg.

Judecarea lui Cherencki

Dintre chestiunile, cari vor fi judecate în timpul cel mai apropiat de tribunalul revoluționar, este și procesul contra lui Cherencki și a miniștrilor din cabinetul său. Cherencki este învinuit că a avut legături cu Cornilof și că a făcut diplomație secretă.

Războiul bolșevico-chinez

În vederea retragerii Chinezilor de la extrada pe generalul Sidorov, bolșevicii s'au năpustit asupra sașilor chinezi din Manchuria, declarând starea de război. Guvernul chinez trimite trupe pentru alungarea lor.

Cruzimea Turcilor

Din Tiflis se anunță, că în ultimele 2 săptămâni au fost măcelăriți de către turci peste zece mii de oameni, sălbăticiile Turcilor la Ardagan, Kars și Batum întrec orice închipuire. Din diferite puncte ale regiunii Tiflisului înțințeză împotriva Turcilor regimente noi formate de voluntari armul.

Parfumerie

apa de Colonia. săpun, pudră și alte articole cosmetice de prima calitate și din cele mai bune fabrici rusești și străine au sosit la Asociația Coșofiorilor, str. Gogol, telefon 4-40.

În salonul de dame lucrează cei mai buni maieștri din Odesa. Frizuri moderne. Se voșește părul în toate culorile. Mare asortiment în coafură.

Predau lecțiuni

de limba Română sau primește orice ocupație dispunând de ore liber.

Cristian Cafe Romaia A. Alexandru tel. Bun 93

Resolvent

de orice cantitate loc ca eliv în firmare. Cunoșce limba românească, germană, rusă și polonă și ucraină. Adresa sub H. H. la ziar.

„Charles Gervais”

minunata brânză franceză, se vinde cu 12 ruble duzina. Chișinău Moghillovesca 5.

ANUNT

„Casa de import „Gh. Diaconescu” din Co-dăreni-Dorohoi (România) dorește să cumpere din Basarabia tot felul de mărfuri de îmbrăcăminte, încălțăminte și bumbac pentru pânză. Casele serioase să trimită oferte lămurite precum și prețurile.

Boi frați

Mecanici-Morari caută post la o moară mare sau două moări mici. Oferte la Ziar.

Răsplata de 10.000 de lei

Se dă aceluia care va afla și denunța unde se află colecția de tablouri de Grigorescu, (compusă din 35 tablouri Grigorescu, 2 Aman-Jean, 5 de alții) furată din trenul care a venit d. la Kiev și care a fost atacat de către Bolșevicii în gara Chișinău în ziua de 6 Ianuarie a. e.

A se adresa Lt. colonelului Gogu Ilicu, B-dul Elisabeta 20, Bărlad.

Gh. Popescu

Import-Export Comision Informațiuni Comerciale CHIȘINĂU Str. Mihailovskaja No. 57.

Cronica economică

Un izvor de bogăție națională: Creșterea vitelor și industria laptelui

Chestiunea politică a Basarabiei fiind în mod fericit rezolvată prin unirea cu România—de care și celelalte neamuri care locuiesc în Basarabia trebuie să se bucure, cred că datoria fiecăruia cetățean este de a se ocupa cu rezolvarea problemelor economice ale acestei provincii, cari din cauza războiului au fost cu desăvârșire neglijate în dauna întregii populații.

Basarabia este fericită, căci n'a suferit de năvălirea dușmanilor, și pagubele pricinuite de anarhia care a cuprins toată Rusia au fost mai mici, decât prin celelalte părți ale Rusiei.

Basarabia este fericită, căci are puțința de a ajuta țara mamă România, prin furnizarea cu diferite alimente și mai ales cu vite trăgătoare, pentru țara ce și pentru înmulțire.

Căi și vitele Basarabiei au fost renunțate pe toate piețele din Austria și Prusia până la 1881, adică până la închiderea graniței și oprirea importului de vite din partea Austriei și Germaniei. De atunci creșterea vitelor a s'ar zut din cauza lipsei de debușari, așa că toți agricultorii sau apucat numai de cultivarea cerealelor.

Prin cultivarea cerealelor pământul s'a săcătuit, așa că recolta dă din an în an rezultate tot mai slabe, căci este știut că prin cultivarea cerealelor pământul dacă nu este îngredat, sărăcește.

Tot așa de nefindos este, că creșterea vitelor după sistemul vechi vara pe izlazuri, eara în ocoale îngredite cu stuf, se pl-tea atunci când o desiatină costa 1 sau 2 ruble pe an, ast-zi însă creșterea vitelor după acest sistem aduce pierbe, în loc de venit, și mai ales dină în șim industrializarea produselor adică laptele.

România, mai ales teritoriul ocupat, are mare lipsă de vite trăgătoare, și de lapte—asa că datoria și interesul propriu al Basarabiei este de a produce cea ce lipsește dincolo de Prud.

Acuesta însă s'ar putea îndeplini numai prin'o hrană rațională, adică bună și bogată, și prin industrializarea laptelui. Fără aceste condiții creșterea vitelor nu aduce câștig.

Ar trebui mai ales acum să fie povățuiri țăranii, ca să sămene plante de nutreț, în primul rând: luteruș, trifoi, sfecle s. a. luptera se poate cosi de 3—4 ori pe vară și desiatina dă 6—700 puduri de fân uscat, îndestulătoare pentru creșterea alor 3 vite mari, vara și iarna. Această desiatină lăsat ca izlaz, nu ajunge mai mult decât pentru vâratul unei vite mari. De aci se vede, că trivisipă se face, dacă lăsam un pământ bun ca izlaz pentru vite.

Tot odată se recomandă, ca țărerea vitelor, juncanilor să fi oprită, asemenea întrebuițarea turtelor de olei, mai de preț decât țărâțele, ca combustibil; asemenea înfrățirea unei lapării cu aburi aci în Chișinău și organizarea unor lapării mici pela sate.

În România, ca și în alte state, guvernul a cheltuit mult pentru înființarea herghelilor de vite coruțe, și lapțarilor moderne însă fără rezultate mari pe când sprijinirea inițiativei particulare a dat roade mai frumoase.

Pentru Holanda, Helveția, Danemarca creșterea vitelor și industria laptelui sunt un izvor de bogăție națională, mai ales Danemarca în urma răpirii provinciilor celor mai bogate, Schlesvig-Holstein a rămas o țară saracă de tot, și numai prin patriotismul unor oameni de bine, care au întemeiat creșterea vitelor împreună cu industrializarea laptelui, Danemarca cu pământ nisipos și sărac este locuită de o populație bogată și fericită.

Acuesta nu s'ar putea face și aci în Basarabia?

În România cu fiul meu am făcut zece de ani propagandă pentru creșterea vitelor și industrializarea laptelui—și suntem întemeietorii lapțării cu aburi și ai fabricii de conserve lactifere „Aurora” din București, fondată cu un capital de 450.000 franci.

Astăzi, refugiați în urma năvălirii dușmanilor, suntem gata a lua o parte activă în această direcție, și putem da ori ce deslușiri și lamuriri Moldovenilor doritori de-ași alătuți a gospodărie sănătoasă și bogată.

A. R. Zavadinshi Chișinău, Moghillovesca 5.